

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

järjestö

Vastaajatahon virallinen nimi

Finanssiala ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Päivi Luna, paivi.luna@finanssiala.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

FA:n näkemyksen mukaan esityksessä ei ole mukana niitä elementtejä, jotka mahdollistavat sellaisenaan kansalaisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen ja parantaisivat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Esitykseen liittyvät riskit saattavat johtaa palvelujen saatavuuden heikentymiseen sekä kansalaisten yhdenvertaisuuden vähentymiseen. Keskeisimmät syyt palveluiden heikentymiseen olisivat kustannustason merkittävä kasvu, palvelujen tuottavuuskehityksen hidastuminen sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön heikentyminen. Esityksessä kaavailun julkisen tuotannon täydentämisen ja korvaamisen mahdollisuuksia yksityisen sektorin palveluilla kavennetaan. Kustannusten hallitsematon kasvu puolestaan johtaa laadukkaiden palvelujen turvaamisen riskiin, mikä johtaa eriarvoistumiskehitykseen ja potilasturvallisuuden heikentymiseen.

FA arvioi sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden kohentuvan, kun julkisen sektorin tuottaman sosiaali- ja terveyspalvelun palvelulupaus selkeytetään sekä hoitotakuu asetetaan ja palveluja voidaan täydentää yksityisen sektorin palveluilla tai tarjota mahdollisuus yksityisen sektorin täydentäviin ja korvaaviin palveluihin.

Palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta. Vasta kun saavutetaan sektorien välinen toimiva yhteistyö, voidaan kansalaisten ja asiakkaiden yhdenvertaisuus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden ja laadun osalta toteuttaa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on monen sektorin tehtävä, ja hyvinvointi rakentuu myös muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon sektorien toimesta.

Kansalaisten yhdenvertaisuus on saavutettavissa yhtäläisellä mahdollisuudella vaikuttaviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, joiden järjestämisen on hyvä olla suuremmissa yksiköissä (maakunnat tässä esityksessä) .

Yhdenvertaisuus palveluiden saatavuudessa on tavoitettavissa järjestelmän hyvällä tarjonnalla.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttävät kansallisia toimia sekä yhtenäistä sosiaali- ja terveyspolitiikkaa, sektorien välistä yhteistyötä sekä tietoa ja laadukasta tutkimustoimintaa terveys- ja hyvinvointierojen todentamiseksi.

Tarvitaan myös kannustimia ja mittareita, joilla voidaan ohjata järjestelmää erojen kaventamiseen.

FA painottaa potilasturvallisuutta, ennaltaehkäisyä sekä riskienhallinnan ja terveyden tukemisen näkökohtia.

Myös suomalaisten työurien pidentämisen takia hoitojen tehokkuus, nopeus ja erityisesti oikea-aikaisuus ovat tärkeitä. Hoitotakuu ja siten velvoittavuus hoidon antamiseen ajassa puuttuvat esityksestä. Tiedetään, että sairausloman pitkittyminen lisää työkyvyttömyyseläkkeen riskiä. Sairauslomien pitkittymistä voi tapahtua myös tutkimuksia ja hoitoja odottaessa. Sairauslomien pituus maakunnissa pitäisi saada yhtenä laadun mittarina mukaan muun hoidon vaikuttavuuden mittauksiin.

Sote-maakuntien laadukas toiminta ratkaisee pitkälti kustannukset, koska pieni osa potilaista, noin 20% kuluttaa 80% resursseista.

Palvelusetelit voisivat hyvin johdettuna olla hyvä apu ja nopeuttaa hoitoon pääsyä. Suomessa väestöstä on työkyvyttömyyseläkkeellä OECD-maista huomattavan paljon. Eri sosiaaliryhmien sairastavuuserot ovat suuria. Saavuttaaksemme Suomessa korkeamman työssä olevien osuuden, tulee sosiaali- ja terveydenhuollon toimia tehokkaasti.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

ei

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

FA yhtyy Hyvinvointiala ry:n näkemyksiin järjestämisvastuusta. Järjestäjän vastuun toteuttaminen ei edellytä tiettyä tuotantorakennetta vaan saattaa heikentää sitä. Järjestäjän vastuun toteuttamiseen tulisi antaa mahdollisuudet toteuttaa sitä parhaalla mahdollisella tavalla eikä sitoa sitä oman tuotannon välttämättömyyteen.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaita

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

-

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

-

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaita.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei [Tarkempi vastaus kohdassa 89.]

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-
maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa
uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei kantaa

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään
muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän
kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja
terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen
tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien
edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun
palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä
toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy
valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta
huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus
lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla
riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen
määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen
määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

-

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasejärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei kantaa

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin

vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämistä vastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Finanssiala ry on vastannut lausuntopyyntöön myös lausunnolla:

FA edellyttää palvelulupauksen selkeyttämistä – julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus kunniaan

- FA pitää välttämättömänä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistusta palvelujen saatavuuden turvaamiseksi ja laadun parantamiseksi. Hallituksen ehdotuksella ei saavuteta näitä tavoitteita.

- Kansalaisten yhdenvertaisuuden ja palveluiden saatavuuden parantaminen edellyttävät julkisen ja yksityisen sektorin toimivaa sekä luottamukseen perustuvaa kumppanuutta. FA edellyttää läpinäkyvyyttä kustannusrakenteeseen ja palvelulupauksen selkeyttämistä. Kansalaisten on tiedettävä, mitä julkinen palvelu pitää sisällään: mistä vastaa yhteiskunta ja mikä on kansalaisen omalla vastuulla. Tällöin kansalaisilla on mahdollisuus täydentää omalla rahoituksella ja yksityisen sektorin palveluilla julkisen sektorin tarjoamia palveluja.
- Merkittävä osa julkisen talouden kestävyysvajeesta johtuu sote-menojen kasvusta. Hallituksen esitysluonnos ei kuitenkaan sisällä uudistuksia, joiden avulla palvelujen tuottavuutta parannettaisiin ja julkisten menojen kasvua hillittäisiin. FA kannattaa palvelujen järjestämisvastuun siirtämistä isompiin yksiköihin, mikä parantaa kustannustehokkuutta. Kun esitys ei sisällä samalla palvelujen sisältöjä uudistavia esityksiä, niin säästöt jäävät toteutumatta.
- Julkisen ja yksityisen yhteistyön kumppanuutta ei pidä rapauttaa jo tehtyjen ulkoistamissopimusten mitätöimisellä. Julkisen vallan kanssa sopimuksia tekeville yrityksille ja muille toimijoille kuuluu luottamuksen suoja. Hallituksen esitysluonnokseen sisältyvä ulkoistamissopimusten mitätöinti on riski Suomen houkuttelevuudelle sijoitusympäristönä. Esitykseen sisältyvä sopimusten mitätöintiä koskeva säännös on poistettava.

1 Uudistuksen ytimessä tulee olla palvelujen saatavuus ja laatu sekä asiakkaan asemasta huolehtiminen.

FA pitää erittäin tärkeänä, että kansalaisten yhdenvertaisuutta ja asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa parannetaan palvelulupauksen avulla. Hallitusohjelmassa luvattuja keinoja vaikuttaa palveluiden laatuun ja saatavuuteen, kuten hoitotakuuta, palveluseteliä tai henkilökohtaista budjettia, ei tässä esityksessä tuota esille. Kansalaisen mahdollisuudet vaikuttaa palveluidensa saatavuuteen esimerkiksi yksityisiä palveluita käyttämällä rajoittuvat vain niihin kansalaisiin, joilla on siihen vakuutus tai muuta rahoitusta.

FA pitää huolestuttavana eriarvoistumiskehitystä, jossa eri maakuntien asukkailla ei olisi yhtäläisiä mahdollisuuksia vaikuttaa sosiaali- ja terveystalouden palveluiden saatavuuteen. Hallituksen tulisi lisätä esitykseen velvoite hoitotakuun, palvelusetelin ja henkilökohtaisen budjetin tarjoamisesta, jotta yhdenvertaisuuden toteutumiseen ja palveluiden saatavuuteen voisi uskottavasti ottaa kantaa.

Palvelujen saatavuuden kohentaminen edellyttää yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuutta. Erityisesti ikääntyneiden hyvinvointiin ja kasvavaan hoivatarpeeseen on tärkeä varautua sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla. Lakitasolla on turvattava ikääntyneille ja vammaisille henkilöille sekä pitkäaikaista hoidon tarvetta omaaville asiakkaille henkilökohtainen budjetointi, joka kannustaa innovatiivisuuteen palvelukokonaisuuksien suunnittelussa. Asiakas voisi silloin halutessaan nykyistä helpommin käyttää myös omia varojaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoittamiseen.

2 Kustannussäästöjen ja tuottavuuden lisääminen sote-uudistuksessa on välttämätöntä.

FA korostaa, että hyvinvointia turvataan huolehtimalla myös palvelujen tuottavuudesta ja kustannuskehityksestä. FA yhtyy ETLA:n näkemykseen siitä, että sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset ovat niin merkittävät ja ikääntymisen tuomat kustannuspaineet niin suuret, että sote-uudistuksessa pitää ottaa huomioon tuottavuutta parantavia ja kustannuksia säästäviä elementtejä. THL:n mukaan tuottavuudessa on runsaasti alueellisia eroja. Ilman tuottavuuden lisäämistä ei ole edellytyksiä tarjota laadukkaita sote-palveluja kattavasti koko Suomessa eri alueiden väestörakenteen ja sairastavuuserojen vuoksi.

FA ei pidä palvelujen turvaamisen kannalta viisaana ratkaisuna esityksiä, joka rajaavat yksityisen sektorin käyttöä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden julkisen tuotannon tuottavuus ei parane uudistuksessa. Tuottavuutta voidaan parantaa mm. kilpailulla sekä parhaita käytäntöjä hyödyntämällä. Yhteiskunnan kokonaisuus kärsii, mikäli hoitoketjut pidentyvät ja kustannukset kasvavat.

Yhteistyö julkisen ja yksityisen sektorin välillä hyödyttää kaikkia osapuolia. Yksityinen sektori on vahvasti mukana kehittämässä ajanmukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, myös lääketieteellisesti. Mahdollisuudet investointeihin ja uusien menetelmien käyttöönottoon turvallisesti ja ketterästi luonnistuvat monesti jäykempää julkista sektoria nopeammin. Myös järjestöjen työllä luodaan merkittävää hyvinvointia. Yhteiskunnan ja veronmaksajan kannalta on tavoiteltavaa, että sekä julkisissa että yksityisissä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa pyritään parhaaseen mahdolliseen laatuun ja taloudellisesti tehokkaaseen toimintaan.

3 Luottamusta sopimusyhteiskuntaan ei saa horjuttaa: hallituksen asettamat tavoitteet saavutettavissa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä tiivistämällä – ei lopettamalla sitä.

FA yhtyy Hyvinvointialan, Suomen yrittäjien, EK:n ja ETLA:n huoleen jo tehtyjen palvelujen hankintaa koskevien sopimusten mitätöimisestä. Jo tehtyjen sopimusten mitätöiminen loukkaa sopimusvapautta ja luottamuksen suojaa. Mitätöiminen olisi kyseenalaista laajemminkin kuin vain tässä yksittäistapauksessa. Se heikentäisi yleisesti sopimuskulttuuria ja Suomen mainetta luotettavana sijoitusympäristönä.

Harmillisena sitä voi pitää myös saamatta jäävien kokemusten valossa, kun niistä olisi voinut saada hyötyjä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoiminnasta. Pahimmillaan voimassa olevien sopimusten pakkopurkaminen vaikuttaa yksityisen sektorin mahdollisuuksiin ja intresseihin toteuttaa yksityistä terveydenhuollon markkinaa. Lisäksi se lietsoo epäluottamusta sopimusyhteiskuntaan kohtaan.

Yksityisellä sektorilla on Suomessa pitkät perinteet hyvästä kumppanuudesta julkisen sektorin kanssa. Tuloksellisesta yhteistyöstä on kokemusta esimerkiksi vakuutusyhtiöillä, jotka vastaavat lakisääteisistä tehtävistä työeläke-, tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuuttamisessa.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Luna Päivi
Finanssiala ry